Dosarul nr. 4-82/2023
4-23021292-09-4-10022023

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

01 noiembrie 2023 **mun. Bălţi**

Judecătoria Bălţi (sediul Central) în componenţă:
Preşedintele ședinței, judecătorul Svetlana Bubuioc
Grefier Ilaria Bacal

examinînd în şedinţa de judecată publică cauza contravențională de învinuire a lui **Dragoi Andrei, a.n. *****, domiciliat în mun. *****, str. *****, ap.******* în comiterea contravenției prevăzute de art. 116 alin. (2) Cod contravențional RM,
asupra materialelor şi probelor prezentate, instanţa de judecată,-

c o n s t a t ă:

1. Dragoi Andrei se învinuiește de către agentul constatator pentru faptul că la data de 06.02.2023 s-a stabilit că în anul 2019 a executat lucrări de reconstrucție a garajului din str. ***** cu încălcarea proiectului de execuție fiind acaparată o porțiune a terenului municipal cu dimensiunile de 19,3 m^2, astfel au fost încălcate prevederile art. 21 Cod funciar RM nr. 828 din 25.12.1991.
2. În conformitate cu prevederile art. 395 Cod contravențional, agentul constatator a expediat materialele acumulate pe cazul dat în instanţa de judecată pentru examinare conform competenței, cu recomandarea aplicării măsurii de siguranță prevăzute de art. 439^6 Cod contravențional.
3. Agentul constatator, Damian Igor, fiind legal citat în ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat instanței despre motivele neprezentării.
4. Din considerentele menţionate, ţinînd cont de alin. (2) art. 455 Cod contravenţional al RM şi avînd în vedere practica Curţii Europene a Drepturilor Omului (*cauzele Ponomaryov vs. Ucraina şi Avramenco vs. Moldova*) instanţa judecătorească concluzionează că, amînarea examinării cauzei nu poate fi nelimitată, dată fiind obligaţia părţilor de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoştinţă. Astfel, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa agentului constatator.
5. Contravenientul Dragoi Andrei, fiind legal citat prin scrisoare cu aviz recomandat, citația s-a întors în adresa instanței cu inscripția „nereclamat”. Astfel, instanța a întreprins toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 382 Cod contravenţional.
6. Din considerentele menţionate, ţinînd cont de alin. (3) art. 455 Cod contravenţional al RM şi avînd în vedere practica Curţii Europene a Drepturilor Omului (*cauzele Ponomaryov vs. Ucraina şi Avramenco vs. Moldova*) instanţa judecătorească

concluzionează că, amînarea examinării cauzei nu poate fi nelimitată, dată fiind obligaţia părţilor de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoştinţă. Astfel, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa contravenientului.

7. **Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate, instanţa de judecată ajunge la concluzia că procesul-verbal cu privire la contravenţie din 07.02.2023 urmează a fi declarat nul cu încetarea procesului contravențional intentat în privința lui Dragoi Andrei în baza art. 116 alin. (2) Cod contravențional din următoarele considerente:**
8. Ab initio, instanța conchide că, persoana sancţionată are dreptul la un proces echitabil, în cadrul căruia să utilizeze orice mijloc de probă și să invoce orice argumente pentru dovedirea împrejurării că situaţia de fapt din procesul-verbal cu privire la contravenţie nu corespunde modului de desfășurare al evenimentelor, iar sarcina instanţei de judecată este de a respecta proporţionalitatea dintre scopul urmărit de autorităţile statului de a nu rămâne nesancţionate acţiunile antisociale prin impunerea unor condiţii imposibil de îndeplinit și respectarea dreptului la apărare al persoanei sancţionate contravenţional.
9. În legislația moldovenească, ca și în cea a altor state europene *(spre exemplu, România, Germania, Republica Cehă si Slovacia),* contravențiile au fost scoase de sub incidența legii penale și supuse unui regim administrativ. Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (4) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală.
10. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. *(Zilibergerg împotriva Moldovei (§ 35, din 01 februarie 2005), Angel împotriva României (§ 52, din 04 octombrie 2007) sau Ozturk împotriva Germaniei (din 21 februarie 1994).*
11. Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravențională desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator și, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, petentul urmează să-și probeze nevinovăția.
12. La fel instanţa evidenţiază că, forţa probantă a proceselor-verbale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putîndu-se reglementa importanţa fiecărui mijloc de probă, însă instanţa are obligaţia de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci cînd administrează şi apreciază probatoriul *(cauza Bosoni v. Franţa, hotărîrea din 7 septembrie 1999).* În raport cu cele enunţate, art.425 alin. (2) al Codului contravenţional cuprinde dispoziţii exprese cu privire la forţa probantă a procesului-verbal cu privire la contravenţie, fiind reglementat că în calitate de probe

se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie.

13. De asemenea instanţa reţine că, legiuitorul în art. 442 alin. (1) Cod contravenţional a definit procesul-verbal cu privire la contravenție ca fiind un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Subsecvent a fost legiferat şi faptul că, procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa lui.

14. Cu titlu preliminar se impun a fi făcute câteva considerații referitoare la natura juridică a procesului-verbal cu privire la contravenție, precum și la forma acestuia.

15. Astfel, procesul-verbal de contravenție materializează o manifestare de voință cu caracter unilateral a unei autorități publice (prin intermediul persoanelor care au calitatea de agenți constatatori) și reprezintă un act administrativ unilateral cu caracter individual, emis în baza puterii publice, cu scopul de a produce efecte juridice.

16. În asemenea situație, întru respectarea garanțiilor sus indicate, instanţa de judecată va verifica legalitatea și temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenţie seria GC nr. 000514 din 07.02.2023.

17. Sub aspectul legalităţii procesului-verbal instanţa de judecată constată că, **motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate** atât de părţi, cât **și din oficiu de către instanţă** pentru asigurarea respectării principiilor legalităţii și al dreptăţii, stabilite expres de articolele 5 și 7 din Codul contravenţional.

18. Legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma *„ad validitatem”*, cu respectarea tuturor **prescripțiilor legale de fond și de formă**, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice pentru care a fost întocmit.

19. În acest context, respectarea exigenţelor legale prevăzute de art. 443 din Codul contravenţional este obligatorie pentru agentul constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenţie, prin prisma art. 445 alin. (1) din Codul contravenţional.

20. Prin urmare, analizând actul de învinuire sub aspectul legalităţii sale, instanţa va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerinţele de formă ale procesului-verbal cu privire la contravenţie contestat, așa cum sunt impuse acestea de dispoziţiile art. 443 din Codul contravenţional referitoare la menţiunile obligatorii, care trebuie prevăzute sub sancţiunea nulităţii absolute.

21. La caz, studiind procesul-verbal cu privire la contravenție seria GC nr. 000514 din 07.02.2023 instanța constată că Dragoi Andrei a fost învinuit de către agentul constatator pentru faptul că la data de 06.02.2023 s-a stabilit că în anul 2019 a executat lucrări de reconstrucție a garajului din str. ***** cu încălcarea proiectului de execuție fiind acaparată o porțiune a terenului municipal cu dimensiunile de 19,3 m^2, astfel au fost încălcate prevederile art. 21 Cod funciar RM nr. 828 din 25.12.1991.

22. În conformitate cu prevederile art. 443 alin. (1) lit. d) Cod contravențional al RM, **procesul-verbal cu privire la contravenţie va cuprinde** fapta contravenţională, **locul** şi **timpul săvîrşirii ei**, circumstanţele cauzei care au importanţă pentru

stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie.

23. Instanța atestă că potrivit scrisorii nr.12-5051 din 28.11.2022 a Direcției Generale Teritoriale „Nord” a Centrului Național Anticorupție adresate primarului mun. Bălți, Nicolai Grigorișin, s-a indicat că cet. Dragoi Andrei a executat lucrări de reconstrucție a garajului din mun. ***** str. ***** (nr. cadastral 0300206.168) în perioada anilor 2019-2020 (f.d.10), fapt confirmat și prin procesul-verbal seria AST nr. 00079 din 06.11.2020 întocmit în privința lui Dragoi Andrei în baza art. 177 alin. (1) lit. k) și art. 177 alin. (2) lit. f) și h) Cod contravențional unde la fel**, s-a indicat că lucrările de reconstrucție a garajului au fost efectuate în perioada lunii octombrie 2019 - mai 2020** (**f.d.16**),pentru ce Dragoi Andrei a fost deja sancționat, pe cînd în învinuirea adusă lui Dragoi Andrei în baza art. 116 alin. (2) Cod contravențional, agentul constatator a indicat că fapta contravențională a fost comisă în anul 2019, agentul constatator fiind obligat să stabilească timpul sau perioada comiterii contravenției, pentru a evita sancționarea de două ori a lui Dragoi Andrei pentru una și aceiaș faptă, or potrivit art.9 (2) Cod Contravențional,nimeni nu poate fi supus de două ori răspunderii contravenţionale pentru una şi aceeaşi faptă.

24. Totodată, deși la timpul comiterii este indicat „anul 2019” instanța menționează că nu a fost indicată data sau intervalul de timp cînd anume a avut loc comiterea faptei contravenționale, or, din materialele cauzei s-a stabilit cu certitudine că lucrările de reconstrucție a garajului au fost efectuate în perioada anilor 2019-2020.

25. Instanța apreciază că indicarea eronată a timpului săvîrșirii fapei contravenționale, constituie temei de anulare a procesului-verbal cu privire la contravenţie cu seria GC şi nr. 000514 din 07.02.2023 în sensul art. 445 Cod contravențional, fiind un element esențial al legalității actului emis în cadrul unei proceduri contravenționale.

26. La fel, instanța de judecată determină și o altă eroare, la capitolul nespecificării nemijlocit a locului concret unde se pretinde efectuarea lucrărilor de reconstrucție a garajului cu încalcarea proiectului de execuție în rezultatul cărora a fost acaparată o porțiune a terenului municipal, or, agentul constatator a indicat că lucrările de reconstrucție au fost efectuate pe adresa *****, fără a specifica și localitatea pe care este amplasat imobilul.

27. Aceste erori în viziunea instanței de judecată sunt incompatibile menținerii în vigoare a actului de constatare a faptei contravenționale, în condițiile în care afectează fondul cauzei, fapt ce denotă incompatibilitatea cu normele legale a procesului-verbal cu privire la contravenție.

28. La fel instanța notează și faptul că, sancţiunea în procedura contravențională reprezintă mijlocul legal care lipseşte de efecte juridice actele procesuale şi procedurale, precum şi măsurile procesuale dispuse ori efectuate în mod ilegal sau care se aplică în cazul comiterii unei abateri judiciare. Sancţiunile procesual-contravenționale reprezintă niște remedii procesuale, ce urmăresc înlăturarea producerii de consecinţe juridice în ipoteza în care legea procesual-contravențională a fost încălcată. Una din aceste sancțiuni este și nulitatea.

29. În situația dată instanța reține că, conform prevederilor art. 445 alin. (1) Cod contravenţional, **neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenţie** a menţiunilor privind numele, prenumele şi funcţia agentului constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului-verbal, seria şi numărul actului de identitate şi numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunţă la numărul de identificare personal şi la evidenţa automatizată în Registrul de stat al populaţiei, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii şi a sediului acesteia, a circumstanţelor comiterii şi încadrării juridice a faptei contravenţionale săvîrşite şi **a datei comiterii acesteia**, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna, **atrage nulitatea absolută a procesului-verbal**.

30. Prin urmare, actul nul nu produce efectele actului valid, fiind lipsit de forţa juridică conform regulii *Quod nullum est nullum producit effectum.*

31. În acest context instanța de judecată notează că, odată ce procesul-verbal cu privire la contravenție este lovit de nulitate absolută, procesul contravențional încetează, iar în consecință procesul de judecare a cauzei contravenționale este întrerupt, ne fiind posibilă examinarea chestiunilor prevăzute de art. 458 Cod contravențional.

32. Atare situație, potrivit prevederilor art. 441 alin. (2) Cod contravențional, are ca efect repunerea în drepturi a contravenientului, a cărui vinovăție în fapta incriminată nu poate fi constatată, odată ce pe întreg parcursul procesului acesta beneficiază de prezumția nevinovăției, care nu a fost răsturnată în privința lui.

33. În același context instanța de judecată notează și faptul că, jurisprudenţa Curţii Europene evidenţiază concluzia că, încălcările de lege comise în cadrul procesului de judecată nu trebuie reparate în detrimentul persoanei atrase la răspundere contravențională.

34. Respectiv, statul este cel care trebuie să-şi asume erorile admise de Parchet (agentul constatator) sau de o instanţă de judecată şi aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză *(cauza Stefan vs. Romania, hotărîrea din 06.04.2010.*

35. Suplimentar instanța reține că, în orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. În exercitarea acestei atribuții, statul a instituit norme procesual penale și contravenționale, concentrate în Codul de procedură penală și Codul contravențional, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea şi statul de infracţiuni/contravenții, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune/contravenție să fie pedepsită potrivit vinovăției sale şi, pe de altă parte, să protejeze persoana şi societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcţii de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor/contravențiilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală/contravențională.

36. Prin normele Codului contravențional legislatorul naţional a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între aceste două mari sarcini ale procesului contravențional, pentru stabilirea adevărului şi exercitarea unei justiții veritabile.

37. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 461 alin. (1) Cod contravenţional al RM, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art.441 sau 445 alin.(1), instanţa de judecată încetează procesul contravenţional.

38. În circumstanţele expuse, procesul contravenţional privind acuzarea lui Dragoi Andrei urmează a fi încetat din motivul nulităţii absolute a procesului-verbal cu privire la contravenţie.

39. Totodată, ținînd cont de faptul că instanţa constată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, adică a actului de învinuire în prezenta cauză, acest fapt degrevează instanţa de judecată de obligaţia de a se expune asupra pertinenţei, concludenţei şi utilităţii fiecărei probe din dosar, precum şi asupra coroborării lor în ansamblu, odată ce actul de învinuire este lovit de nulitate.

40. Pentru aceste motive şi în conformitate cu art. 443, art. 445 alin. (1), art. 460 și art.461 Cod contravenţional RM, instanţa de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se declară nul procesul-verbal cu privire la contravenție seria GC nr. 000514 din 07.02.2023, întocmit în privința lui Dragoi Andrei în baza art. 116 alin. (2) Cod contravenţional, cu încetarea procesului contravenţional din motivul constatării temeiurilor de nulitate absolută prevăzute la art. 445 alin. (1) Cod contravențional.

Hotărîrea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Bălţi în termen de 15 zile, prin intermediul judecătoriei Bălţi (sediul Central).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul: **Svetlana Bubuioc**